

Nr 113.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, m. m.; given Stockholms slott den 23 februari 1923.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att *dels* antaga härvid följande förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror;

dels ock i övrigt bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

GUSTAF ADOLF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror.

Häriigenom förordnas, att förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror, vilken gäller till och med den 30 juni 1923, skall äga fortsatt tillämpning efter nämnda dag till och med den 30 juni 1924, dock att förordningen från och med den 1 juli 1923 skall hava följande ändrade lydelse:

För tobaksvaror — — — — nedanstående belopp:

för i riket tillverkade tobaksvaror:

för cigarrer	0.8 öre för 1 st.
» cigarrcigarretter.....	0.6 » » 1 »
» cigarretter	0.5 » » 1 »
— — — — —	— — — — —

för till riket införda tobaksvaror:

för cigarrer	3 öre för 1 st.
» cigarrcigarretter	1.8 » » 1 »

Anm. I skattehänseende utgöres skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett därav, att den senare saknar spets, har skuren inlaga samt i vikt uppgår till högst 3.3 gram.

för cigarretter	0.7 öre för 1 st.
— — — — —	— — — — —

Den särskilda skatten — — — — med licensavgiften.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 februari 1923.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

Enligt 18 § i förordningen den 15 december 1914 angående stats-
monopol å tobakstillverkningen i riket, sådan denna paragraf numera
lyder, skall i varje tobaksvaras priskurantpris skatt ingå med belopp, som
motsvarar nedanstående procent av priskurantpriset eller varans värde,
nämligen:

*Den ordinarie
tobaksbe-
skattningen.*

för cigarrer och cigarrcigarretter	15 procent,
» cigarrer	30 »
» karvad tobak	20 »
» spinn-, press- och rulltobak	20 »
» snus	25 »

För tobaksvara, som av handlande med tobaksvaror till riket in-
föres, skall, innan varan utlämnas till respektive importörer, förutom
stadgad tullavgift erläggas en licensavgift, innefattande dels den å varan
enligt 18 § belöpande skatt, dels ock ett belopp, motsvarande vad mono-
polets utövare pålägger vara med samma priskurantpris för täckande
av sina omkostnader och vinst. Licensavgiften erlägges till monoplets
utövare.

Sådana tobaksvaror slutligen, som av resande för eget bruk till
riket införas, drabbas icke av tobaksskatt utan i stället av en med hän-
syn till att sådan skatt ej utgår särskilt högt tilltagen tullavgift.

De belopp, med vilka den förhøjda tullavgiften före fjolarets änd-

ring, till vilken jag senare återkommer, i dylikt fall utgick, voro enligt anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan följande:

a) för kvantitet icke överstigande den av Kungl. Maj:t enligt 21 § 3 mom. tobaksmonopolförordningen fastställda:

för cigarrer och cigarreigarrerter	1 kg. 15 kr.,
» cigarretter	1 » 20 »
» arbetad tobak, andra slag	1 » 4 »;

b) för vad som översköte den under a) åsyftade kvantitet:

för cigarrer och cigarreigarrerter	1 kg. 30 kr.,
» cigarretter	1 » 40 »
» arbetad tobak, andra slag	1 » 8 » .

I det mellan svenska staten och aktiebolaget svenska tobaksmonopolet den 12 februari 1915 upprättade kontraktet angående utövandet av svenska statens tobaksmonopol har bolaget förbundit sig att månadsvis för alla av bolaget inom riket tillverkade eller dit importerade tobaksvaror ävensom för alla av enskilda handlande importerade tobaksfabrikat till staten erlägga skatt med belopp, motsvarande de enligt 18 § monopolförordningen stadgade procentsatser.

Den särskilda
skatten å
tobaksvaror
m. m.

Genom proposition den 13 januari 1922, nr 14, föreslog emellertid Kungl. Maj:t riksdagen införande av en tillfällig dels efter stycketal dels efter vikt utgående skatt å vissa tobaksvaror med skatte-satser så avpassade, att till riket införda tobaksvaror skulle beskattas högre än i riket tillverkade. Syftet med förslaget var i första hand att bereda statsverket ökade inkomster.

Vid anmälan förenämnda dag av frågan om propositionen anförde jag, bland annat, att importen av tobaksvaror hotade att taga en allt större omfattning och redan hade inverkat menligt på den inhemska tillverkningen. Orsaken till denna stegrade import låge framförallt däri, att konkurrensen å den inhemska tobaksmarknaden till alldeles övervägande del härrörde från länder med i hög grad deprecierade valutor. I det stora hela kunde därför utan tvivel importerade tobaksvaror bära en tyngre skattebelastning än de inom riket tillverkade. En differentiering med hänsyn till olika valutaförhållanden mellan skatte-satserna å tobaksvaror från olika länder syntes av praktiska skäl vara utesluten. Då statens förhållande till tobakshanteringen ordnats från den

utgångspunkten, att hanteringen borde utnyttjas såsom en av statsverkets viktigare inkomstkällor, och då de importerade tobaksvarorna syntes skäligen kunna med större anpart än ditiills bidra till tobaksskatten, fann jag mig böra föreslå högre skattesatser för importerade än för inhemska tobaksvaror.

Den ökning i statsinkomsterna, som den särskilda skatten å tobaksvaror skulle medföra, beräknades av mig till 10 miljoner kronor för år 1922 och 6 miljoner kronor för första hälften av år 1923.

De bestämmelser, som erfordrades för vinnande av oförmälda syfte, innehölls i huvudsak i ett vid propositionen fogat förslag till förordning angående särskild skatt å tobaksvaror.

Då den särskilda skatten å tobaksvaror borde uttagas i samma ordning som den ordinarie skatten, men vid upprättande av det mellan staten och aktiebolaget svenska tobaksmonopolet gällande kontraktet angående utövandet av svenska statens tobaksmonopol icke förutsetts, att tobaksskatt skulle utgå enligt annan författning än monopolförordningen, erfordrades emellertid en tilläggsöverenskommelse till detta kontrakt, varigenom monopolbolaget förbunde sig att på enahanda sätt, som gällde angående den ordinarie tobaksskatten, erlægga och till staten inleverera skatt enligt den föreslagna förordningen. I anledning härav föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att å statens vägnar med aktiebolaget svenska tobaksmonopolet träffa tilläggsöverenskommelse till oförmälda mellan staten och bolaget upprättade kontrakt i huvudsaklig överensstämmelse med förslag, som i propositionen förelades riksdagen.

Vidkommande slutligen beskattningen av de tobaksvaror, som av resande till riket införas, ansågs det nödvändigt, att förut oförmälda tullavgifter för dylika importvaror, vilka fastställes med hänsyn till ursprungligen gällande skattesatser å tobaksvaror, underginge en förhöjning, då förslaget i övrigt innefattade, bland annat, en skatteförhöjning för importerade tobaksvaror. I detta hänseende föreslog Kungl. Maj:t alltså riksdagen att antaga följande förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan:

»2. Vid förtullning utgör

a) för kvantitet icke överstigande den av Kungl. Maj:t enligt 3 mom. av nämnda paragraf fastställda

för cigarrer och cigarreigarretter	25 kr. per kg.
» cigarretter.....	30 » » »
» arbetad tobak, andra slag.....	6 » » »

b) för vad som överskjuter den under a) härovan åsyftade kvantitet för cigarrer och cigarrcigarretter	50 kr. per kg.
» cigarrretter	60 » » »
» arbetad tobak, andra slag	12 » » »
Efter de	därför.»

Över förenämnda proposition, som för behandling remitterades till bevillningsutskottet, avgav utskottet den 16 februari 1922 betänkande (nr 5). Utskottet anförde häri, bland annat, att utskottet funnit, att den rubbade jämvikten mellan tobaksmonopolets försäljning och tobakshandlarnas import måste väcka farhågor för att det ekonomiska resultatet av monopolverksamheten skulle avsevärt förryckas och därmed ett betydande statsfinansiellt intresse i viss grad äventyras. För utskottet hade det därför framstått såsom av förhållandena påkallat, att ändringar i tobaksbeskattningen vidtoges i syfte att återställa det vid monopolets införande avsedda jämviktsläget, beträffande vilket utskottet framlagt en siffermässig utredning. Då vidare utskottet, i likhet med mig, ansett skäligt, att tobaksförbrukningen lämnade något ytterligare bidrag till täckande av statsverkets stora inkomstbehov, i den mån denna förbrukning finge anses kunna bära en ytterligare skattebelastning, och då utskottet icke haft något att erinra mot den ifrågasatta beskattningens tillfälliga natur, hade utskottet kunnat principiellt ansluta sig till Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avsåge en till viss tid begränsad tilläggbeskattning av vissa tobaksvaror, så anordnad att densamma hårdare drabbade importerade än av monopolet tillverkade varor.

I fråga om formen för den särskilda skatten hade bevillningsutskottet visserligen haft under övervägande även andra möjligheter att anordna en extra tobaksbeskattning, men hade utskottet — som funnit sig böra med hänsyn till det gällande importförbudet bringa frågan snarast möjligt till avgörande — utan att kunna i allo ansluta sig till min motivering för den av Kungl. Maj:t föreslagna formen av en fast skatt, dels efter stycketal dels efter vikt, ingående i priskurantpriset, emellertid funnit densamma kunna, med hänsyn till skattens natur av en tillfällig påbyggnad till den gällande tobaksbeskattningen, av utskottet förordas.

De av Kungl. Maj:t föreslagna skattesatserna syntes utskottet i det hela vara avpassade i syfte att lämna det med förslaget avsedda inkomstresultatet. I fråga om beskattningens avvägande å de särskilda slagen av tobaksvaror hade utskottet emellertid funnit anledning till erinringar, som föranlett utskottet att i vissa fall föreslå andra skatte-

satser. I fråga om den närmare motiveringen för utskottets ändringsförslag tillåter jag mig att hänvisa till utskottets betänkande. Jag anser mig dock här böra lämna en sammanställning av de av Kungl. Maj:t (a) resp. utskottet (b) föreslagna skattesatserna för olika tobaksvaror:

		(a)	(b)
<i>för i riket tillverkade tobaksvaror:</i>			
för cigarretter	för 1 st.	0.5 öre	0.4 öre
» karvad tobak	» 1 kg.	1.20 kr.	1.50 kr.
» spinn-, press- och rulltobak	» 1 »	0.70 »	0.70 »
» snus	» 1 »	0.40 »	0.30 »;
<i>för till riket införda tobaksvaror:</i>			
för cigarrer	för 1 st.	6 öre	4 öre
» cigarrcigarretter	» 1 »	2.5 »	2.5 »
» cigarretter	» 1 »	1.5 »	1 »
» karvad tobak	» 1 kg.	3.20 kr.	4 kr.
» spinn-, press- och rulltobak	» 1 »	3.20 »	4 »
» snus	» 1 »	3.20 »	4 » .

I sitt förslag hade utskottet tillika ansett lämpligt, att på grund av den högre beskattning av cigarrer än av cigarrcigarretter, som även utskottets förslag innefattade, i en särskild punkt i förordningen om den särskilda skatten bestämmelser intoges om skillnaden i beskattningshänseende mellan cigarrcigarretter och cigarrer.

De skattesatser, som utskottet föreslagit, vore de högsta, som utskottet ansett sig kunna tillråda utan att äventyra det finansiella resultatet. Givetvis komme detta resultat att i sin mån bliva beroende av det sätt, varpå monopolbolaget begagnade sig av den ändrade ställning i konkurrenshänseende, som ett bifall till utskottets förslag för bolaget medförde. Utskottet förutsatte, att bolaget komme att i sådant hänseende låta sig bestämmas i sista hand av hänsynen till det statsfinansiella intresset.

Vad propositionen innehöll i fråga om bemyndigande för Kungl. Maj:t att träffa erforderlig tilläggsöverenskommelse med aktiebolaget svenska tobaksmonopolet ävensom beträffande ändring av rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan hade icke föranlett någon erinran från utskottets sida.

I skrivelse den 24 februari 1922, nr 38, anmälde riksdagen, under åberopande av bevillningsutskottets förenämnda betänkande, att riksdagen, som icke kunnat i oförändrat skick godkänna Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående särskild skatt å tobaksvaror, antagit förslag till sådan

förordning av det innehåll, varom bevillningsutskottet hemställt; och blevo de av Kungl. Maj:t i övrigt för riksdagen framlagda förslagen av riksdagen bifallna.

I överensstämmelse med riksdagens beslut utfärdade Kungl. Maj:t den 24 februari 1922 förordning, nr 67, angående särskild skatt å tobaksvaror, vilken förordning, som trädde i kraft den 1 mars 1922, gäller till och med den 30 juni 1923. Samtidigt bragtes genom en särskild förordning, nr 68, det den 7 januari 1922 meddelade importförbudet å tobaksvaror att upphöra. Genom kungörelse den 24 februari 1922, nr 77, fastställdes, i anledning av stadgandet i 22 § 2 mom. av förordningen den 15 december 1914 angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket, nya formulär för framställning till monopolets utöfvare om uträknande av licensavgift för till införsel avsedda tobaksvaror och särskild skatt å tobaksvaror. De högre tullavgifterna för resandes införsel av tobaksvaror hava på grund av kungörelse den 3 mars 1922, nr 78, angående vissa ändringar i gällande tulltaxa trätt i kraft påföljande dag.

Jag torde slutligen böra erinra, att bevillningsutskottet vid avgivande av betänkanden angående beräkning av bevillingarna för första halvåret 1923 och av vissa bevillningar å tilläggsstaten för år 1922 väl icke ansett de av riksdagen beslutade nedsättningarna i de av Kungl. Maj:t föreslagna skattesatserna för den särskilda tobaksskatten nödvändigöra lägre inkomstberäkning för förstnämnda budgetperiod, men vid det förhållande, att inkomsten av den särskilda skatten icke komme tilläggsstaten till godo för längre tid än 9 månader, i det att uppörden för december månad redovisades först under påföljande januari, ansett försiktigheten bjuda att nedsätta det av Kungl. Maj:t såsom inkomst å tilläggsstaten föreslagna beloppet med 2 miljoner kronor.

I riksstaten för statsregleringsperioden 1 januari—30 juni 1923 äro alltså tobaksskatteinkomsterna upptagna på följande sätt:

tobaksskatt, <i>bevilling</i>	16,000,000
särskild skatt å tobak, <i>bevilling</i>	6,000,000;
samt i 1922 års tilläggsstat sålunda:	
särskild skatt å tobak, <i>bevilling</i>	8,000,000.

Beträffande utfallet av den särskilda skatten å tobaksvaror skall jag tillåta mig meddela följande.

Medan den ordinarie tobaksskatten år 1922 utgjorde omkring 35.4 miljoner kronor, inföto i särskild skatt omkring 8.4 miljoner kronor. Under tiden februari 1922—januari 1923 voro siffrorna för den ordinarie

skatten omkring 35.1 miljoner och för den särskilda skatten cirka 9.1 miljoner kronor.

En specifikation å den ordinarie och den särskilda skatten för olika varuslag av dels tobaksmonopolets egen tillverkning, dels dess import, dels ock tobakshandlandenas import meddelas i en tabell (I), avseende tidsrymden februari 1922—januari 1923, vilken torde få såsom bilaga fogas vid statsrådsprotokollet. En sammanställning för denna tid erbjuder, synes det mig, större intresse än en sammanställning för kalenderåret 1922, då den omfattar 10 månader, under vilka särskild skatt å tobaksvaror influtit, medan kalenderåret innefattar endast 9 sådana månader.

Av en annan tabell (II), vilken jämväl torde få biläggas statsrådsprotokollet, framgår förhållandet mellan kvantiteten av tobakshandlandenas import och tobaksmonopolets försäljningar årligen alltifrån tobaksmonopolets begynnelse av sådana varuslag, beträffande vilka importen har någon väsentlig betydelse, d. v. s. cigarrer, cigarrcigarretter, cigarretter och röktobak. I tabellen hava även medtagits specialuppgifter för januari månad åren 1922 och 1923.

Då jag den 8 januari 1923 till statsrådsprotokollet över finans-
 ärenden redogjorde för de beräkningar av statsverkets inkomster, som
 verkställdes i och för finansieringen av riksstaten för budgetåret 1923—
 1924, erinrade jag, att här ifrågavarande inkomsttitlar, tobaksskatt och
 särskild skatt å tobak, beräknats av riksräkenskapsverket till 34 respektive
 10.1 miljoner kronor, medan tobaksmonopolbolaget beräknat motsvarande
 belopp till 32 respektive 10 miljoner kronor. Jag framhöll emellertid ock,
 att jag i samband med framläggande av förslag till förnyad särskild
 skatt å tobak hade för avsikt att förorda viss omläggning av skattesatserna,
 på grund varav denna inkomsttitel torde kunna upptagas till 12 miljoner
 kronor. Med hänsyn härtill och då försiktigheten krävde, att inkomsttitlarna
 ej beräknades för högt, borde den ordinarie tobaksskatten något sänkas
 under vad riksräkenskapsverket beräknat, och förordade jag fördenskull,
 att sistnämnda skatt skulle upptagas till ett belopp av 33 miljoner kronor.

*Departements-
 chefen.*

*Den särskilda
 skatten å
 tobaksvaror.*

När sistlidet år med hänsyn till statsfinansernas läge förslaget om en särskild skatt å tobaksvaror framlades, hade denna skatt fått sin särskilda utformning på grund av den alltmer ökade importen av tobaksvaror utav enskilda handlande, vilken hotade att helt kasta om det förhållande, som man vid tobaksmonopolets införande tänkt sig mellan den inhemska tillverkningen och importen. Det berättigade i denna syn-
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 90 häft. (Nr 113.)

punkt framgår med all önskvärd tydlighet av förut återopade tabell II, vilken utvisar, att, medan tobakshandlandenas import av cigarrer år 1916 uppgått till 28.7 och år 1917 till 27.4 procent av tobaksmonopolets försäljning, motsvarande siffra år 1921 utgjorde 57.2. Även för övriga varor, speciellt cigarrcigarretter, hade visat sig en motsvarande tendens.

Av nyss återopade tabell framgår även, att den förra året beslutade särskilda skatten i huvudsak återställt den rubbade jämvikten. Beträffande cigarrer har tobakshandlandenas import år 1922 icke utgjort mer än 20.5 procent av monopolbolagets försäljning, en nedgång alltså under 1916 och 1917 års siffror. Även i fråga om övriga varuslag visar sig en nedgång i förhållande till år 1921, mindre dock för röktnobak än för andra varor. För cigarrcigarretter och röktnobak äro dock fortfarande 1922 års siffror för importörerna förmånligare än 1916 och 1917 års; beträffande röktnobak utgjorde importen år 1916 8.9 procent och år 1917 5.8 procent av försäljningen mot 15.3 procent år 1922. Ett medräknande av siffrorna för januari 1923 skulle hava utvisat ett för importörerna i det hela något gynnsammare resultat än de för kalenderåret 1922 erhållna.

Det bör emellertid bemärkas, att hela denna nedgång i importen icke uteslutande är att tillskriva den särskilda skatten utan delvis är beroende därav, att monopolbolaget för att vinna avsättning för sina tillverkningar beviljat detaljhandlandena betydande rabatter i förhållande till dessas inköp under året, varigenom importörernas konkurrensmöjligheter tillfälligt försvagats.

Det statsfinansiella läget är, såsom av det föregående framgår, sådant, att en särskild skatt å tobaksvaror är att anse som oundgängligen erforderlig även under budgetåret 1923—1924. Emellertid finner jag, såsom jag även antytt, att det erforderliga finansiella resultatet av den särskilda skatten — en intäkt av 12 miljoner kronor — bör nås på grundvalen av andra skattesatser än de för närvarande gällande. De särskilt gynnsamma importmöjligheter, som valutaförhållandena tidigare medfört, torde kunna anses under den sista tiden icke hava föregat i samma grad som tidigare. Det har därför synts mig sannolikt, att en jämkning av skattesatserna för den särskilda skatten skulle kunna genomföras. Jag har fördenskull under hand inhämtat förslag i ämnet från den av Kungl. Maj:ts utsedde jourhavande direktören i aktiebolaget svenska tobaksmonopolet, ingenjören P. Nordenfelt, vilken i ärendet samrätt med bolagets verkställande direktör. Detta förslag innebär, att den särskilda skatten skulle sänkas beträffande importerade varor för cigarrer

med 1 öre, för cigarrcigarretter med 0.7 öre och för cigarretter med 0.3 öre, men att å andra sidan en höjning skulle äga rum för inhemska varor, så att skatt skulle utgå för inhemska cigarrer med 0.8 öre, cigarrcigarretter med 0.6 öre och cigarretter med 0.5 öre, medan särskild skatt tidigare utgått endast för inhemska cigarretter med 0.4 öre, allt per styck. Därest det skulle visa sig oundgängligen nödigt, kunde även en höjning av den särskilda skatten å inom riket tillverkat snus från 30 till 38 öre per kilogram ifrågasättas. Det har tillika meddelats, att de sålunda föreslagna skattesatserna för inhemska varor vore de högsta, som monopolbolaget skulle kunna bära utan ändring i den prispolitik, vilken vore nödvändig för ett vidmakthållande av produktionen vid sådan höjd, att ett något så när tillfredsställande inkomstresultat kunde uppnås.

Jag erinrar om att den merutgift, som förorsakas vederbörande skattebetalare av den nya skatten, icke är begränsad till dennas eget belopp, utan att den omfattar även licensavgift, däri inbegripen den ordinarie skatt, som belöper på den särskilda skatten. Jag meddelar här en tabellarisk sammanställning av de nu gällande och de av ingenjören Nordenfelt ifrågasatta nya skattesatsernas egna belopp samt de merutgifter, som dessa, därest de i sin helhet övervältas å konsumenterna, effektivt förorsaka, ävensom av siffror, vilka utvisa det skydd, som de gällande och de ifrågasatta nya skattesatserna förläna åt den inhemska tobaksvarutillverkningen. Att i detta sammanhang beröra det tull-kydd, som ursprungligen förutsatts för den inhemska tillverkningen och som utövat sin inverkan även på 1916 och 1917 års siffror, torde icke vara påkallat.

	Gällande skatt		Ifrågasatt skatt		Merutgift på grund av gällande skatt		Merutgift på grund av ifrågasatt skatt		Skydd enligt	
	Inhem-ska varor	Import	Inhem-ska varor	Import	Inhem-ska varor	Import	Inhem-ska varor	Import	gäl-lande skatt	ifråga-satt skatt
	Cigarrer pr st. öre	0	4	0.8	3	0	5.97	1.19	4.48	5.97
Cigarrcigarretter > > >	0	2.5	0.6	1.8	0	3.73	0.90	2.69	3.73	1.79
Cigarretter > > >	0.4	1	0.5	0.7	0.77	1.92	0.96	1.35	1.15	0.89
Röktobak > kg. kr.	1.50	4.00	1.50	4.00	2.42	6.45	2.42	6.45	4.03	4.03
Tuggtobak > > >	0.70	4.00	0.70	4.00	1.18	6.45	1.18	6.45	5.82	5.32
Snus > > >	0.80	4.00	0.30	4.00	0.53	7.02	0.53	7.02	6.49	6.49

Av förut lämnade uppgifter framgår, att importen av tuggtobak och snus allt sedan monolets tillkomst saknat egentlig betydelse. Något skäl till ändring i de för dessa varuslag gällande skattesatser i syfte att lätta importen synes på den grund ej förefinnas. I fråga om röktobak

kunna importörerna för år 1922 uppvisa en siffra, som för dem ställer sig betydligt förmånligare än 1916 och 1917 års motsvarande siffror. Ej heller beträffande detta varuslag ser jag därför anledning till ändring i gällande bestämmelser.

Vad angår de övriga av ingenjören Nordenfelt ifrågasatta nya skattesatserna, innebära de en betydande förskjutning till importörernas förmån. I fråga om cigarrer skulle inträda i det närmaste en halvering av det utav den särskilda skatten meddelade skyddet, beträffande cigarr-cigarretter skulle skyddet bli mindre än hälften, beträffande cigarretter skulle det gå ned till omkring en tredjedel av det nu gällande. Uppenbarligen måste en reglering av skattesatserna i denna riktning för importörerna innebära en högst avsevärd förbättring i deras nuvarande ställning.

Redan vid tobaksmonopolets tillkomst gävo emellertid statsmakterna genom sin utformning av tullsatser m. m. uttryck åt den uppfattningen, att åtgärder borde vidtagas för upprätthållande av den inhemska tillverkningsen, så att denna ej skulle komma att allt för mycket inkräktas av importen. För min del vidhåller jag ock fortfarande min sistlidet år uttalade uppfattning, att tobaksmonopolets tillverkningsen såsom underlag för en statens speciellt skapade inkomstkälla bör bedömas efter en särskild måttstock. Jag anser det på dessa grunder fortfarande påkallat att vidmakthålla en sådan skillnad mellan skattesatserna för inhemska och införda varor, att ej tillståndet före den särskilda skattens tillkomst kan befaras återinträda. Att minska denna skillnad utöver vad som skett i det av ingenjören Nordenfelt framlagda förslaget synes mig icke tillrådligt.

Ej heller tror jag det under nuvarande förhållanden vara möjligt att för såväl inhemska som importerade varor med bibehållande av nyss angivna skillnad sänka skattesatserna. Endast med en optimistisk kalkyl torde man med de föreslagna skattesatserna kunna påräkna de 12 miljoner kronor, vilka upptagits i statsverkspropositionen. Detta förhållande synes i själva verket vara ägnat att föranleda ett övervägande, huruvida ej läget vore sådant, att även för snus en skatteökning borde komma till stånd. Då emellertid beräkningen av den ordinarie tobaksskatten, 33 miljoner kronor, skett med iakttagande av en viss försiktighet, anser jag mig ej nödsakad att föreslå någon sådan skatteökning.

Av det anförda torde framgå, att jag anser mig böra förorda de av ingenjören Nordenfelt ifrågasatta omläggningarna av skattesatserna för cigarrer, cigarr-cigarretter och cigarretter, medan övriga skattesatser lämnas oförändrade.

Till någon ändring i de inkomstberäkningar, som skett i statsverkspropositionen beträffande tobaksskatten, finner jag ej anledning.

Vad den tekniska utformningen av de nya bestämmelserna om särskild skatt å tobaksvaror beträffar, torde det vara lämpligast att å 1922 års förordning i ämnet förläna förlängd giltighet med vissa ändringar. Därigenom vinnes, att aktiebolaget svenska tobaksmonopolet blir utan ny överenskommelse bundet av det avtal angående uppbörden av skatt, som slutits sistlidet år. Hade en helt ny förordning utfärdats, torde det hava varit nödvändigt att träffa nytt avtal i sådant syfte.

Till frågan om omredigering i visst avseende återkommer jag i det följande.

Jag anhåller slutligen att få för Kungl. Maj:t framlägga vissa ändringsförslag beträffande de tullavgifter, som träffa tobaksvaror, vilka av resande för eget bruk till riket införas (den s. k. resandetullen), och vill i samband därmed anmäla en av svenska tobaksengrossisternas förening i ämnet gjord framställning, över vilken aktiebolaget svenska tobaksmonopolet och generaltullstyrelsen avgivit utlåtanden.

Resande-
tullen.

I nämnda framställning har uppmärksamheten riktats å det förhållandet, att de tullsatser, som för närvarande åläggas av privatpersoner vid inresa till riket medförda tobaksvaror, icke stode i rimlig överensstämmelse med den tull, skatt och licensavgift, som avfordrades importfirmorna. Föreningen har därför uttryckt den förhoppningen, att vid förestående omreglering av tobaksbeskattningen tillbörlig hänsyn måtte tagas till de framförda önskemålen om lika höga omgälder vid båda slagen av import.

Av monopolbolagets utlåtande över framställningen inhämtas i huvudsak följande.

De allmänna bestämmelserna om ifrågavarande tullavgifter vore upptagna i 21 § 2, 3 och 4 mom. tobaksmonopolförordningen samt kungörelsen den 26 februari 1915 med bestämmelser i anledning av införandet av statsmonopol å tobakstillverkningen i riket angående behandlingen i vissa fall av tobak och tobaksvaror m. m.

Vid införandet av tobaksmonopolet hade utgångspunkten vid utmätande av avgiftsbelastningen för resandeimporten varit den, att tullavgiften *dels* skulle innebära tillräckligt skydd för monolets varor i genomsnittliga prislägen, *dels ock* skulle, under beredande av möjlighet för resande att utan omgång ehuru visserligen med större kostnader kunna få från utlandet medföra tobaksvaror efter sin personliga smak,

samtidigt förebygga, att enskilda personer, såsom eljest i gränstrakterna kunde komma att bliva fallet, skulle finna med sin fördel förenligt att i någon större omfattning på dylikt sätt från utlandet medföra sitt behov av tobaksvaror.

Till följd av den under krisåren inträffade starka prisstegringen å tobaksvaror hade emellertid en avsevärd förskjutning inträtt i förhållandet mellan resandeimporten och tobakshandlandenas import, då den senare importens beskattning utgjordes, förutom av tull, av licensavgift till viss procent av varans värde, medan för resandeimporten avgiftsbelastningen ju vore oberoende av varuvärdet. Emot vad som ursprungligen åsyftats bleve resandeimporten till och med i fråga om vissa varor i låga prislägen i avgiftshänseende väsentligt fördelaktigare ställd än handlandeimporten. I samband med införandet av den särskilda skatten, som drabbade de av handlandena importerade tobaksvarorna hårdare än monopolets varor, hade en väsentlig skärpning av avgifterna för resandeimporten genomförts.

Av monopolbolaget verkställd utredning hade nu givit vid handen, hurusom, trots att genomsnittsprisen för monopolets varor stigit väsentligt, resandetullen redan med den ursprungligen gällande lägre avgiften i stort sett skulle hava inneburit tillräckligt skydd för monopolets varor. Då genomsnittsprisen för de av handlande importerade tobaksvarorna låge väsentligt högre än genomsnittsprisen för monopolets varor, hade emellertid det skydd, som resandetullen skulle bereda handlandeimporten, såsom redan framhållits, varit väsentligt sämre.

Så länge den sålunda förefintliga disproportionen i avgiftsbelastning å de genom handlande importerade tobaksvarorna och de tobaksvaror, som av resande från utrikes ort medföras, icke utnyttjades i spekulationssyfte, kunde den knappast anses innebära något kännbart avbräck för handlandeimporten. Under senaste tiden hade emellertid vid flera tillfällen starka klagomål försports över att resandeimporten, särskilt i de kuststäder, som hava bekväm förbindelse med Danmark, i oroväckande grad tilltagit på bekostnad av den genom handlande bedrivna införseln. Det torde även kunna befaras, att, därest den påtalade disproportionen finge bestå, densamma skulle i allt större utsträckning komma att utnyttjas till förfång för den legitima handeln.

Med hänsyn härtill syntes handlandenas krav, att ändring vidtoges, vara berättigat. Lämpligast torde då vara att genomföra en höjning av de för resandeimporten stadgade tullavgifterna, därvid givetvis hänsyn i möjligaste mån borde tagas till resandenas lojala intressen. Det skydd, de ifrågavarande höjningarna av resandetullavgifterna skulle

komma att lämna, bleve emellertid i hög grad beroende av att vederbörande tullmyndigheter skulle låta sig angeläget vara att låta bestämmelserna lända till noggrann efterföljd.

I samband med en dylik förhöjning syntes till förenklande av förfarandet vid resandetullens uttagande böra göras den omläggning, att tullen, där detta kunde ske, räknades i visst förhållande till varornas stycketal i stället för vikt. Vid en övergång till styckefälsberäkning syntes det rättvist att sätta en lägre avgift för cigarrcigarretter än för cigarrer. Skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett borde då bestämmas så, att den senares vikt uppginge till högst 3 3 gram. Med iakttagande härav framlade tobaksmonopolbolaget ock förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i gällande tulltaxa. Ett bifall till detta förslag syntes påkalla ändring i, bland annat, den definition av skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett, som återfunnes i anmärkningen i förordningen den 24 februari 1922 angående särskild skatt å tobaksvaror.

Emot vad aktiebolaget svenska tobaksmonopolet sålunda i olika hänseenden föreslagit har generaltullstyrelsen icke haft någon erinran.

Även jag har funnit nu berörda framställning värd beaktande och av beskaffenhet att böra föranleda ändringar i tulltaxan. Dessa ändringar synas böra träda i kraft snarast möjligt men med tid för tullmyndigheterna att bringa bestämmelserna till vederbörande tullförvaltningars kännedom.

Sedan föredragande departementschefen därefter uppläst ett inom finansdepartementet utarbetat förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 24 februari 1922 (nr 67) angående särskild skatt å tobaksvaror, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda förslag;

dels antaga följande förslag till ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i tulltaxan:

»2. Vid förtullning — — — — utgör

a) för kvantitet icke överstigande den av Kungl. Maj:t enligt 3 mom. av nämnda paragraf fastställda

för cigarrer	20 öre per st.
» cigarrcigarretter	10 » » »
» cigarretter	6 » » »
» arbetad tobak, andra slag	12 kr. » kg.;

- b) för vad som överskjuter den under a) här ovan åsyftade kvantitet
- | | |
|-----------------------------------|----------------|
| för cigarrer..... | 40 öre per st. |
| » cigarrcigarretter | 20 » » » |
| » cigarretter | 12 » » » |
| » arbetad tobak, andra slag | 24 kr. » kg. |

I tullhänseende utgöres skillnaden mellan cigarr och cigarrcigarrett därav, att den senare i vikt uppgår till högst 3.3 gram.

Efter de — — — — därför.»;

dels ock, under förutsättning av bifall till sistnämnda förslag, besluta, att bestämmelserna om ändrad lydelse av anm. 2 till rubrikerna nr 196 och 197 i gällande tulltaxa skola träda i kraft å femtonde dagen efter den, då kungörelse angående den ändrade lydelsen enligt å kungörelsen meddelad uppgift från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bil. litt. . . . vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Fritiof Englund.

Tab. I.

Förhållandet mellan tobaksbesättning och värdet av tobaksvaror febr. 1922—jan. 1923.¹

	Kvanti- tet milj. st. el. kg.	Värde milj. kr.	Ordi- narie skatt milj. kr.	%	Sär- skild skatt milj. kr.	%	S.ma skatt milj. kr.	%
<i>Monopolets tillverkning:</i>								
Cigarrer	53.84	13.00	1.95	15.0	—	—	1.95	15.0
Cigarrcigarretter	117.99	14.60	2.19	15.0	—	—	2.19	15.0
Cigarretter	1,090.90	48.22	14.46	30.0	4.04	8.4	18.50	38.4
Röktobak	0.88	17.09	3.42	20.0	1.22	7.2	4.64	27.2
Tuggtobak	0.29	4.97	0.99	20.0	0.19	3.8	1.18	23.8
Snus	5.68	30.55	7.64	25.0	1.56	5.1	9.20	30.1
		128.43	30.65	23.9	7.01	5.4	37.66	29.3
<i>Monopolets import:</i>								
Cigarrer	5.87	1.72	0.26	15.0	0.21	12.2	0.47	27.2
Cigarrcigarretter	0.00	0.00	0.00	15.0	0.00	29.1	0.00	44.1
Cigarretter	19.40	1.40	0.42	30.0	0.19	13.6	0.61	43.6
Röktobak	0.03	0.07	0.01	20.0	0.00	7.9	0.01	27.9
Tuggtobak	0.00	0.00	0.00	20.0	0.00	18.9	0.00	38.9
Snus	—	—	—	—	—	—	—	—
		3.19	0.69	21.6	0.40	12.7	1.09	34.3
<i>Handlandenas import:</i>								
Cigarrer	11.78	4.44	0.67	15.0	0.45	10.2	1.12	25.2
Cigarrcigarretter	11.76	1.82	0.27	15.0	0.29	15.9	0.56	30.9
Cigarretter	40.14	4.70	1.41	30.0	0.40	8.5	1.81	38.5
Röktobak	0.14	7.01	1.40	20.0	0.57	8.1	1.97	28.1
Tuggtobak	0.00	0.01	0.00	20.0	0.00	9.5	0.00	29.5
Snus	0.00	0.00	0.00	25.0	0.00	7.3	0.00	32.3
		17.98	3.75	20.9	1.71	9.5	5.46	30.4

¹ Då i tabellen varumängd, värde eller skattebelopp utförts med 0.00 men det oaktat procenttal angivits, har varumängden varit så ringa, att den ej kunnat uppgivas uti de i tabellen valda enheterna.

Tab. II.

Förhållandet mellan tobakshandlandenas import och tobaksmonopolets försäljningar.

	1916	1917	1918	1919	1920	1921	1922	Jan. 1922	Jan. 1923
<i>Cigarrer:</i>									
Monopolets försäljning (antal st. i 1,000,000-tal)	62.8	82.1	80.9	125.2	88.9	58.0	62.8	4.56	1.96
Tobakshandlandenas import (d:o).....	18.0	22.5	47.2	21.2	30.7	33.2	12.8	1.65	0.66
Tobakshandlandenas import i förhållande till monopolets försäljning (angiven i proc.)	28.7	27.4	58.3	16.9	34.5	57.2	20.5	36.2	33.7
<i>Cigarrcigarretter:</i>									
Monopolets försäljning (antal st. i 1,000,000-tal)	66.5	97.9	100.1	131.3	118.3	116.8	118.5	9.70	9.20
Tobakshandlandenas import (d:o).....	5.0	6.1	10.4	13.2	19.8	25.9	11.3	0.42	0.85
Tobakshandlandenas import i förhållande till monopolets försäljning (angiven i proc.)	7.5	6.2	10.4	10.1	16.7	22.2	9.5	4.3	9.2
<i>Cigarretter:</i>									
Monopolets försäljning (antal st. i 1,000,000-tal)	703.7	890.9	1,041.4	1,477.9	1,558.5	1,345.4	1,123.2	93.15	80.28
Tobakshandlandenas import (d:o).....	30.5	32.4	37.5	56.1	71.4	84.2	40.1	2.95	2.94
Tobakshandlandenas import i förhållande till monopolets försäljning (angiven i proc.)	4.3	3.6	3.6	3.8	4.6	6.3	3.6	3.2	3.7
<i>Röktobak:</i>									
Monopolets försäljning (1,000-tals kg.)	586.2	747.0	532.3	892.7	775.2	814.5	896.8	74.40	63.72
Tobakshandlandenas import (d:o).....	52.8	43.4	69.7	370.5	291.1	191.5	137.1	4.11	9.19
Tobakshandlandenas import i förhållande till monopolets försäljning (angiven i proc.)	8.9	5.8	13.1	41.5	37.6	23.5	15.3	5.5	14.4